 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН	Версия	2
	Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	
		Стр. 1 от 9

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

Утвърждавам:

Ректор: .....

/ Проф. д-р Д. Димитров, д. м./

Одобрена от АС (Протокол № 21/ 27.02.2023 г.)

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО – КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

„бакалавър”

ПО СПЕЦИАЛНОСТ „АКУШЕРКА”

П л е в е н
2023

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 2 от 9	

1. Общи принципи

Квалификационната характеристика е неразделна част от учебната документация за специалност "Акушерка" във Факултет "Здравни грижи" при Медицински Университет - гр. Плевен.

Квалификационната характеристика отразява позицията на бъдещия специалист в Националната квалификационна рамка за висше образование (ниво б) и Квалификационната рамка на европейското пространство за висше образование.

Квалификационната характеристика подлежи на актуализация в зависимост от реформите в здравеопазването и нуждите на потребителите на кадри.

2.Квалификационни изисквания

Област на Висшето образование – 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление – 7.5. Здравни грижи

Образователно – квалификационна степен – Бакалавър

Продължителност на обучението – Осем семестъра

Форма на обучението – Редовно

Обучението по специалност „Акушерка” на ОКС „бакалавър” в Медицински Университет - Плевен, се провежда в съответствие с Наредбата за Единни държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалност "Акушерка" /обн. ДВ бр. 95 от 2005 год., посл. изм. ДВ бр. 32/22.04.16 год./, Директива 2013/55/ЕС, медицинските стандарти в РБългария, Наредба №1/08.02.2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно /ДВ бр. 15/18.02.11., изм. ДВ. бр.61 от 2 Август 2022г./, и препоръките на БАПЗГ като съсловна организация. Насочено е към формирането на професионалисти, подготвени да работят в условията на съвременна система на здравеопазване, динамичните промени в медицинската и акушерска наука и практика.

Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" с професионална квалификация "Акушерка" се провежда в редовна форма с продължителност не по-малко от 4 учебни години, или не по-малко от 4675 часа и придобиване на не по-малко от 240 кредита по Системата за натрупване и трансфер на кредити, съгл. чл. 11 и чл. 12 от ЕДИ. Обучението се осъществява чрез теоретична и практическа подготовка. Теоретичната подготовка се осъществява чрез задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини под формата на лекции, семинари и практически упражнения с продължителност не по-малко от 6 семестъра. Практическата подготовка се осъществява чрез учебна (клинична) практика и преддипломен стаж.

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 3 от 9	

Практическата подготовка за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по специалността "Акушерка" се организира и провежда във факултета по „Здравни грижи“ и в лечебни заведения, получили положителна акредитационна оценка за обучение на студенти по чл. 90, ал. 1, т. 2 от Закона за лечебните заведения.

3.Професионална компетентност и функции:

Акушерката в България е лице с висше образование, получило диплом от акредитирано висше медицинско училище, в което обучението съответства на Единните държавни изисквания за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“, с професионална квалификация „Акушерка“.

Акушерката работи самостоятелно и съвместно във взаимодействие с лекаря, като изпълнява отговорни задачи в различни сектори на здравеопазването, полагайки комплексни грижи за физическото, психическото и социалното здраве на населението. Извършва превантивна дейност, свързана със социално-значимите заболявания.

За изпълнение на многостранните и отговорни задачи тя притежава знания относно профилактиката, промоцията, диагностиката, лечението и рехабилитацията при различните заболявания.

Фундаментални знания

Обучението по специалността "Акушерка" осигурява:

- Задълбочени познания за науките, на които се основават дейностите на акушерките;
- Достатъчни познания за професионалната етика на професията и на нормативните актове, които я регламентират;
- Достатъчни общомедицински познания (биологични функции, анатомия и физиология), познания по фармакология в областта на акушерството и неонатологията, както и знания за връзката между здравословното състояние и физическата и социалната среда на човека, и неговото поведение;
- Достатъчен клиничен опит, придобит в акредитирани лечебни заведения, който позволява на акушерката, независимо и като поема изцяло и в необходимата степен отговорност, освен при патологични случаи, да следи пренаталната фаза и да осигури пренаталните грижи, раждането и последващите манипулации, постнаталните грижи и да реанимира новородени до появата на лекар;
- Достатъчно разбиране на обучението на здравни работници и опит от работата с такива работници.

Специализирани знания

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 4 от 9	

I. Професионални дейности, които акушерките могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Професионални дейности, които акушерката може да извършва самостоятелно:

1. Предоставяне и събиране на здравна информация, включваща:

- а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;
- б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;
- в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;
- г) предоставяне на подходяща информация и консултиране по въпросите на семейното планиране;
- д) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации;
- е) водене на медицинска документация;
- ж) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;
- з) даване на указания на пациента за вземане на материал за медико-биологични анализи;
- и) проследяване и регистрация на лабораторни изследвания, манипулации и здравни грижи.

2. Промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включваща:

- а) промоция, профилактика и консултиране за социалнозначимите заболявания;
- б) оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на жените;
- в) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве:
  - даване на съвети за хигиена и хранене на бременни, жени в пуерпералния период и гинекологично болни;
  - консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;
- г) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки;
- д) оценка на рискови фактори за здравето;
- е) консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивно здраве;
- ж) информиране при безплодие;
- з) промоция на кърменето;
- и) идентифициране на здравни проблеми и съвети на лица с повишен здравен риск;
- к) оказване на психологична помощ на пациента и семейството;

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 5 от 9	

- л) превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система;
- м) консултиране за отглеждане на новородено, включително за хранене, хигиена, имунизации;
- н) обучение на жени за самоизследване на млечни жлези;
- о) изготвяне на програма за подготовка на бъдещи родители.

3. Медицински и здравни грижи, включващи:

- а) диагностициране на бременност;
- б) проследяване на нормална бременност:
  - антропометрия;
  - аускултация на детски сърдечни тонове с акушерска слушалка или ултразвуков апарат;
  - акушерска мензурация, включително външна пелвиметрия;
  - външно акушерско изследване;
  - извършване на кардиотокографски запис;
- в) проследяване на общото състояние на бременна жена, включително регистриране на пулс, дишане и артериално кръвно налягане, както и интерпретация на резултатите;
- г) интерпретация на резултатите от клинично-лабораторни изследвания при нормална бременност при наблюдение в извънболничната помощ;
- д) назначаване на прегледи за ранна диагноза на рисковата бременност в извънболничната помощ;
- е) грижи за майката и за новородени деца до 45-ия ден след раждането;
- ж) извършване на тоалет на новороденото;
- з) обучение в техника на кърмене и поддържане на лактацията;
- и) провеждане на пробно кърмене;
- к) назначаване и проследяване провеждането на хигиенно-диетичен режим;
- л) обработка на пъпния остатък;
- м) назначаване на необходимите прегледи за ранна диагноза при новородени с проблем в извънболничната помощ;
- н) полагане на грижи и наблюдение в пуерпериума, включително преглед за инволюцията;
- о) предоперативни и следоперативни грижи за жената;
- п) извършване на наблюдение и манипулации на родилката в периода на разширение на маточната шийка;
- р) водене на нормално раждане при главично предлежание на плода, включително и извършване на епизиотомия в присъствието на лекар;
- с) наблюдение на майката и детето непосредствено след раждането и диагностициране на проблеми, изискващи лекарска намеса;
- т) вземане на материал за микробиологично изследване;

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 6 от 9	

- у) откриване при майката и/или детето на признаци за аномалии, които изискват специализирана намеса и оказване на помощ на специалиста в случай на интервенция;
- ф) обработка на оперативни рани и рани на външни полови органи;
- х) обработка на декубитални рани;
- ц) отстраняване на чуждо тяло от влагалище в извънболничната помощ;
- ч) насочване за експертиза на временна неработоспособност;
- ш) дейности съобразно националните здравни програми;
- щ) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване;
- ю) изписване в лекарствен лист на предписаните от лекар лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали;

4. Рехабилитация, включваща:

- а) извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социално-значими заболявания;
- б) организиране и провеждане на общоукрепваща гимнастика;
- в) ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

5. Манипулации, включващи:

- а) извършване на инжекции – подкожни, мускулни и венозни;
- б) осигуряване на продължителен венозен достъп;
- в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;
- г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;
- д) извършване на венозна инфузия;
- е) извършване на очистителна и лечебна клизма;
- ж) въвеждане, поддържане проходимостта и смяна на уретрален катетър при жена;
- з) извършване на септични и асептични превръзки;
- и) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;
- к) извършване на влагалищна промивка;
- л) извършване на тоалет на външни полови органи;
- м) поставяне на интравагинални лекарствени форми;
- н) сваляне на конци и дренажи от оперативни рани;
- о) отстраняване на шина;
- п) извършване на промивка на конюнктивален сак;
- р) извършване на стомашна промивка;
- с) извършване на общ и специален тоалет;
- т) измерване, регистрация и оценяване на витални показатели.

6. Оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

- а) предприемане в спешни случаи и в отсъствие на лекар на мерки за изваждане на плацентата, последвана от мануална ревизия на матката;
- б) участие в дейности при бедствени ситуации;
- в) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН	Версия	2
	Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	
		Стр. 7 от 9

- г) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;
- д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;
- е) механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;
- ж) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;
- з) извършване на първична реанимация – непряк сърдечен масаж и изкуствена вентилация;
- и) поддържане на жизнените функции при състояния, застрашаващи живота на майката и новороденото по време на транспортиране.

7. Провеждане на обучение и изследвания:

- а) участие в практическото обучение на студенти и стажанти по специалностите от направление „Здравни грижи“;
- б) участие в изследвания в областта на акушерските грижи;
- в) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;
- г) обучение, профилактика и възпитание на жената и близките;
- д) участие в научни изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

Изброените професионални дейности могат да се извършват от акушерката и по лекарско назначение.

II. Професионални дейности, които акушерката може да извършва по лекарско назначение:

1. Асистирание на лекар при извършване на манипулации и интервенции;
2. Подготовка и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход;
3. Провеждане на назначено от лекар лечение;
4. Подготвяне и при необходимост подпомагане на пациентката при извършване на медико-диагностични манипулации;
5. Извършване и наблюдение на проби за чувствителност;
6. Поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;
7. Наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар;
8. Разпределяне и даване на лекарствени продукти на пациентите;
9. Осъществяване на грижи за новородени в кувьоз;
10. Наблюдение на хранителния режим на кърмаче;
11. Осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;
12. Подготвяне и сваляне на конци, дренаже и сонди;
13. Обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;
14. Полагане на грижи и наблюдение на влагалищна пластика;

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 8 от 9	

15. Осъществяване на грижи и наблюдение на интубирана или трахеостомирана жена, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар;

16. Поставяне на назогастрална сонда.

Обучението по специалност „Акушерка“ в МУ-Плевен осигурява формиране на изградени специалисти, които притежават необходимите знания, умения и качества за реализиране на съдържанието, целите и задачите на акушерската професия, създаване на творчески, развиващи се личности, които спазват морално-етичните и правни норми и полагащи здравни грижи, основаващи се на:

- професионална компетентност;
- конфиденциалност;
- адекватна преценка на състоянието на пациента и потребностите от акушерски грижи;
- зачитане волята и достойнството на пациента;
- планиране и качествено осъществяване на акушерските грижи;
- непрекъснатост и адекватност на грижите за пациента;
- прилагане на акушерските алгоритми, технически фишове и протоколи;
- информираност на пациента за полаганите грижи и извършването на необходимите процедури и манипулации;
- активно участие на пациента в процеса на вземане на решения относно акушерските грижи;
- прецизна оценка на осъществените грижи;
- ефективни професионални комуникации.

4.Професионална реализация

В края на курса на обучение акушерките могат да извършват самостоятелно и по назначение от лекар дейности по:

1. предоставяне и събиране на здравна информация;
2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите;
3. предоставяне на медицински и здравни грижи;
4. рехабилитация;
5. осъществяване на манипулации;
6. оказване на спешна медицинска помощ;
7. разработване на проекти, провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи.

Придобитият обем на теоретична и практическа подготовка дават право и възможност за професионална реализация в:

1. Лечебни заведения за болнична медицинска помощ.
2. Лечебни заведения за извънболнична помощ, включително:
  - звена в медицински, медико-дентален и диагностично-консултативен център за самостоятелно оказване на здравни грижи;

 МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ- ПЛЕВЕН		Версия	2
		Изменение	0
НК раздел 08	КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЛОЖЕНИЕ 8.1	Стр. 9 от 9	

- амбулатории за здравни грижи - индивидуална или групова практика за здравни грижи.
- 3. Санаторно-курортни и лечебно-оздравителни комплекси.
- 4. Научно-изследователски медицински институти и центрове.
- 5. Други здравни и лечебни заведения, съгласно нормативната база в РБългария – център за спешна медицинска помощ, онкологичен диспансер, хоспис и др.
- 6. Акушерката има право да организира и ръководи здравни структури за промоция на здравето, здравна профилактика, здравно възпитание и обучение на бременни, родилки и техните семейства – женски и детски консултации, училища за родители, училища за кърмене и др.